

ת"פ 54684/09/14 - מדינת ישראל נגד א.א. פוליטיב (1999) בע"מ, אבנר גולן, אריה גולן

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 54684-09-14 מדינת ישראל נ' א.א. פוליטיב (1999) בע"מ ואח'
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופט ארז נוריאלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. א.א. פוליטיב (1999) בע"מ 2. אבנר גולן 3. אריה גולן

החלטה

לפני בקשה לגילוי חומר חקירה לפי סעיף 74 (א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן - "חוק סדר הדין הפלילי ו/או חסד"פ").

נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם, בין השאר, עבירות על פקודות המכס לרבות עבירות של הברחת טובין, הגשת רשימון כוזב (ריבוי עבירות), מסירת אמרה שאינה נכונה (ריבוי עבירות), מסירת ידיעה לא נכונה (ריבוי עבירות) ועוד.

כמו כן מייחס כתב האישום עשיית פעולה ברכוש בידיעה שהרכוש אסור, עבירה לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון.

בקליפת האגוז, מעובדות כתב האישום עולה כי במשך 4 שנים, הגישו הנאשמים לרשויות המכס מאות רשימוני יצוא כוזבים במטרה להונות או לעקוף איסור הגבלה או תקנה בענין יצואם של טובין.

על פי כתב האישום, ייצאו הנאשמים טובין דרך מצרים לארה"ב או מקסיקו תוך ניצול הסכם סחר שנחתם בין ישראל - מצרים - ארצות הברית (הסכם המקנה זכאות להעדפת מכס בתנאים מסויימים בעת הייצוא ממצרים לארצות הברית) ותוך הגשת מסמכים כוזבים והצהרות שאינן נכונות במטרה להונות או לעקוף איסור והגבלה על פי דין.

עוד עולה מכתב האישום שהנאשמים סיפקו ניירת פיקטיבית לחברה מצרית, קיבלו "עמלה" (המהווה רכוש אסור) ולימים, ביטלו הנאשמים שלא כדין, את חשבונות הספק הפיקטיביים בספריהם והוציאו חשבוניות חדשות, בגין אותה סחורה, לקונים אחרים בארה"ב או במקסיקו ולא אלו שהוצהרו ברשימוני היצוא.

ההגנה ביקשה לקבל רשימת חומר חקירה (להלן - "הרשימה") ערוכה כדין מהבחינה הצורנית. לטענת המבקשים, אין מדובר ברשימה הערוכה כמקשה אחת; רב הנסתר ברשימה על הגלוי בה והיא אינה כוללת מידע בסיסי נדרש בהקשר למסמכי שע"מ.

בעיקר הלינה ההגנה על הימנעותה של המאשימה מלהוסיף אף לא פרטים כללים, למסמכים שסווגו על ידי המאשימה "כפנימיים" באופן שאין באפשרות ההגנה להאיר "בעשית" את הסיווג שנערך על ידי התביעה ולבחון אם אכן מדובר במסמך פנימי או בחומר חקירה.

במהלך הדיון מיום 28.12.15 חזרה בה ההגנה, בהמלצת בית משפט, מטעוניה בעניין צורת הרשימה ואופן עריכתה, והדגישה את סוגיית "ההיגדים בעניין החומר הפנימי", כלשון הסנגור, חוסר יכולתה לבחון הסיווג שנעשה על ידי המאשימה והפנתה בהקשר זה במיוחד לקלסרי המודיעין והחילוט.

ב"כ התביעה התנגדה לבקשה. לטענתה הרשימה הוכנה כדין. לדבריה, אין מוטלת על התביעה החובה להעביר תכתובות פנימיות וקבלת הבקשה בהקשר זה משמעותה הטלת נטל בלתי סביר על התביעה להכין "פראפרזה לתכתובת פנימית". אשר למסמכי שע"מ, טענה שאין מדובר בחומר חקירה אלא בתדפיסים פנימיים הנושאים קודים של חוקרים.

ב"כ התביעה הצהירה כי כל חומר הראיות הועבר וכי הרשימה מתייחסת לכלל חומר הראיות. עוד הוסיפה והדגישה ב"כ התביעה כי אין בתיק תעודת חיסיון וכל החומר המודיעיני הועבר לסנגורים למעט מסמכים פנימיים.

במהלך הדיון עיינתי בקלסר המודיעין והתרשמתי כי המסמכים שסווגו על ידי המאשימה כ"מסמכים פנימיים" אינם מהווים חומר חקירה.

לאחר הדיון הוגשו לבית משפט בקשות ותגובות הצדדים בהקשר למסמכי שע"מ. ההגנה הפנתה לת.פ. 19755/07/12 (מחוזי באר שבע) שם נקבע שמדובר בחומר חקירה ובתגובה ציינה המאשימה, בין השאר, את הדברים הבאים:

"מאחר ובתיק ספציפי זה, המדובר במעט חומר, ועל מנת לחסוך מבית המשפט ליתן החלטה עקרונית בעניין זה תפרט המשיבה למעלה מן הצורך כי המדובר ב 9 עמודים הכוללים מידע על "תאגידים הקשורים ליישום" וכן נתוני דיווחי העוסקים לרשות המסים, התדפיסים מופקים על ידי החוקרים" (להלן - תגובת המאשימה בהקשר למסמכי שע"מ)

דין והכרעה

לאחר שבמהלך הדיון לובנו הנושאים שנותרו במחלוקת ונדרשת הכרעה שיפוטית בהם, ניתן לקבוע כי ליבת הבקשה שנותרה, נעוצה ברמת הפירוט הנדרשת, ברשימת חומר חקירה למסמכים המוגדרים על ידי מכין הרשימה "כמסמכים פנימיים" או "התכתבויות פנימיות" וכיוצ"ב.

כידוע, סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, מקנה לנאשם זכות לעיין בחומר החקירה, זאת על מנת לאפשר לו להכין הגנתו. זכות יסוד זו של נאשם, מוגבלת לעיון בחומר חקירה הרלוונטי לאישומים ולסוגיות הנדונות בהליך הפלילי, ואשר יש בו פוטנציאל להוכחת הגנתו.

זכות הגילוי והעיון נתפסת כחלק מזכות היסוד של הנאשם לפרוס הגנתו בבית המשפט (ע"פ 4765/98 **נדאל אבו סעדה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג (1) 832, 838 (1999); בש"פ 7064 **מדינת ישראל נ' ברקו**, שם, בפסקה 21).

הרציונל והבסיס לקיומה של זכות יסוד זו נשען על ההכרה בזכותו של הנאשם למשפט הוגן; זכותו להיערך כראוי למשפט; הערך של גילוי האמת, וצמצום פערי הכוחות בין התביעה להגנה (ר' למשל בש"פ 6695/11 **מדינת ישראל נ' פלוני**). תכלית הגילוי היא להוציא את האמת לאור, באשר ללא זכות זו, נשללת מהנאשם האפשרות לסתור ראיה או לבחון מהימנות ראיה. באמצעות הגילוי, מתאפשר לנאשם לבחון את הראיות שבכוונת התביעה להסתמך עליהן, להכין הגנתו בהתאם ולהיערך כראוי למשפט.

לעיתים, מימושה של זכות העיון תוגבל מטעמי חיסיון, לעיתים תתקל היא בזכויות של צדדים שלישיים ולעיתים באינטרסים ציבוריים. בכל אותם מקרים תערך על ידי בית המשפט מלאכת איזון בין הזכויות המתנגשות.

אשר לרשימת חומר חקירה: בבע"ח 48298/12/12 (מחוזי ירושלים) **הירשמן נגד מדינת ישראל**, קבע כב' השופט יעקב צבן, שורה של כללים מנחים, לפיהם האחריות למסירת רשימה מפורטת וממצה של חומרי החקירה, מוטלת על שכמה של המאשימה, שאחראית לטיב הסיווג והמיון של חומרי החקירה והעברת הרשימה לידי ההגנה. עוד נקבע כי, תכלית עריכת הרשימה הייא להעניק מבט על מכלול חומרי החקירה בבחינת מפתח לפרשה; שיקולי נוחות, אינם ממנעים; השכל הישר מנתב את עריכת הרשימה באופן שתהווה כאור שהולך לפני המחנה ותסייע במיפוי חומר החקירה.

על בית משפט לבחון מהי מידת הזיקה של החומר בו מבקשת ההגנה לעיין להליך הפלילי המסוים. ככל שמדובר בזיקה רחוקה ושולית, שהמסקנה המתבקשת היא, שמדובר בתקווה ספקולטיבית בלבד, שמא ימצא בחומר המבוקש סיוע לנאשם - לא תיכון זכותו לעיין בחומר המבוקש ובית משפט יטה לדחות הבקשה.

עם זאת, המדיניות השיפוטית היא לפרש את המונח "חומר חקירה" באופן רחב, המאפשר, במקרים המתאימים לאפשר לנאשם לעיין בחומר ראיות הנוגע בעקיפין לאישומים הרלוונטיים.

קשה עד בלתי אפשרי ליתן הגדרה למונח "חומר חקירה" והפסיקה ניסתה לקבוע מבחנים כלליים לסייע לבית המשפט לזהותו (ר' למשל בש"פ 1355/98 בן ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג (2) 1 (1998)).

השאלה אם חומר מסוים אכן מהווה חומר חקירה, תוכרע אפוא באופן פרטני "על פי טיבו של החומר ומידת זיקתו לסוגיות הנדונות בהליך הפלילי אשר במסגרתו הוא מבוקש" (ר' בש"פ 3099/08 אברהמי נ' מדינת ישראל).

מן הכלל אל הפרט:

אפנה כעת לבחינת הבקשה לגופה, זאת לאור הכללים דלעיל והמדיניות המשפטית המקובלת:

טוב עשתה ההגנה, שחזרה בה מבקשתה לעניין "צורתה של הרשימה". התרשמתי שמדובר ברשימה מפורטת ומאורגנת, אשר עומדת בדרישות שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון ואין המדובר ב"צירוף רשימות תוכן" כפי שנטען בתחילה בבקשה.

אשר למסמכי שע"מ - מבלי לקבוע מסמרות בשאלה, אם מדובר בחומר חקירה אם לאו, ולאחר שעיינתי בתגובת המשיבה להודעה בעניין מסמכי שע"מ, נחה דעתי שיש בתגובת המאשימה בהקשר למסמכי שע"מ, כדי למלא אחר תכלית עריכת הרשימה והמטרה לשמה נועדה ויש בתגובה כדי ליתן למתבונן מבט על מכלול החומרים שנאספו על ידי המאשימה.

אשר לרמת הפירוט הנדרשת, ברשימת חומר חקירה למסמכים המוגדרים על ידי מכין הרשימה "כמסמכים פנימיים" או "התכתבויות פנימיות":

דעתי היא כי בהיבט זה, דין הבקשה להתקבל.

בבע"ח 21966-01-13 (מחוזי חיפה) פיסו ואח' נ' אגף המכס ומע"מ המחלקה לתיקים מיוחדים, נקבע ע"י כב' השופט רון שפירא, כי:

"...חובתה של המשיבה להכין את רשימת כל החומר, לא רק חומר שנמסר לעיון, אלא גם החומר שלא נמסר לעיון ובכלל זה עליה למסור תיאור כללי של כל מסמך תמציתי תוכנם וכן התייחסות לעמדת המאשימה האם יועברו מסמכים אלו לידי ההגנה ואם לאו מאיזו סיבה."

עיון ברשימה שהוגשה לעיוני מלמד כי לא כך נעשה במקרה שלפנינו.

אשר למידת הפירוט הנדרש: ההגנה הפנתה לבש"פ 8592/10 הנ"ל, שם נקבע על ידי כב' השופט ע. ארבל כי:

"כאשר עסקינן ברשימה המתייחסת לחומר שתחת תעודת חיסיון קיימת חשיבות מיוחדת לפירוט רב ככל הנדרש אודות החומר במסגרת הרשימה..."

כאשר עוסקים אנו ברשימת החומר שאינו תחת תעודת חיסיון אין מתחייבת אותה רמה של פירוט, ודי בכך שיהא באפשרות ההגנה לקשור בין החומר לציונו ומספורו ברשימה שהרי החומר מצוי בפני הסנגור ופתוח לעיונו..."

אכן, שונה הוא המקרה שלפנינו, באשר אין מדובר במסמכים חסויים או שאינם חסויים, אלא במסמכים שסווגו על ידי המאשימה כמסמכים שאינם נכנסים כלל בגדרו של המונח "חומר חקירה".

ואולם, סבורתני, כי אם תעודת חיסיון אינה משחררת את התביעה מלהכין רשימה לגבי חומר חסוי (ובהקשר אליהם מקובל להעביר פראפרזה), קל וחומר שקיימת חובה, ליתן אינדיקציה כללית לגבי מסמכים שמסווגים כמסמכים פנימיים.

מקובלת עלי טענת ב"כ המאשימה שאין מקום ליתן פראפרזה ואולם, בהתאם לכללים שנקבעו, בין השאר בפס"ד פיסו הנ"ל, הריני מורה למאשימה לכלול ברשימת חומר החקירה תיאור כללי של כל מסמך ומסמך שסווג על ידה ברשימה כ"מסמך פנימי" או "התכתבות פנימית" וכיוצ"ב, באופן שלרשות ההגנה תעמוד אותה "עששית" שתאפשר לה להאיר במידת מה, ככל הניתן, את האפלה.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, אני מקבל את הבקשה באופן חלקי וקובע שעל המאשימה להעביר רשימה של כל חומר החקירה, הכוללת תיאור כללי ותמציתי גם בהקשר לחומר שסווג כחומר "פנימי".

על רשימת חומר החקירה, לעמוד בתנאים שנקבעו בפסיקה ולהבהיר באיזה חומר מדובר, ככל שניתן, בהתחשב במגבלות על פי דין.

המזכירות תעביר ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ז טבת תשע"ה, 18 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.